

Ека ЗГУЛАДЗЕ: «Я вірю в силу успішного досвіду»

– Я не називаю це пілотним проектом чи експериментом, – каже журналістці «Віча» перший заступник міністра внутрішніх справ Ека ЗГУЛАДЗЕ про створення нової поліції. – Це фазове (за часом та географією) здійснення реформи. І я впевнена, що вона буде успішною, іншого варіанта навіть не допускаю!

54

Ека Згуладзе не схожа на звичайного державного посадовця. Вона відкрита й щира, одразу помітно, що займається новою службою та переживає за неї 24 години на добу. Регулярно зустрічається з новобранцями: в Академії МВС у Києві вже почали навчання кілька груп із понад 2 тисяч молодих людей, які пройшли конкурс (усього в столиці заяви подало більш як 30 тисяч осіб). Багатою вона здається ідеалістом, але хто інший вирішив би проводити надскладну реформу в чужій країні? На її боці політична підтримка керівництва держави та величезний запит суспільства на зміни. А головна небезпека – у сферах, які поза контролем Еки Згуладзе, на які вона не може впливати. Хочеш не

хочеш, а нова поліція взаємодіятиме з наявною системою з усіма її недоліками. «Розгерметизується» чи збереже автономність і буде прикладом для інших – стане зрозуміло вже зовсім скоро. Сама перший заступник міністра називає нову патрульну службу антибіотиком, базовим елементом, який змінить усю правоохоронну систему. У когось вийде, у когось – ні, головне – не зупиняти реформу.

Інтерв'ю відбулося в міністерстві на четвертому поверсі. Показово, що 10-метровий кабінет першого заступника нині слугує конференц-залом для зустрічей і обговорень, а сама Ека Згуладзе взяла собі маленьку кімнату поряд із приймальною.

Розмову почали з головного запитання: як захистити нову патрульну службу від кадрових, організаційних, фінансових і корупційних проблем, котрі залишаються в структурі МВС?

– У процесі реформування нова служба стане окремою структурною одиницею – департаментом із власною територіальною вертикаллю. Це дає змогу почати з нуля, з нової сторінки, – зазначає вона.

Коли говорить про нових людей, уточнює: не йдеться про тих, хто ніколи не працював у системі органів внутрішніх справ. Навпаки, ідеальний варіант – це змішана група.

– Для мене всі люди, які прийдуть на тестування й навчання, – нові, бо рішення стати новими вони приймали індивідуально. Механічно одна

структура іншою не стала – це не зміна назви, це справді цілковито новий підхід, зміна стосунків, ментальна революція. І вже на прикладі перших груп видно: вони мислять по-іншому, – підкреслює Ека Згуладзе. – Я не хочу грати в прокурора чи верховного суддю: говорити хто має піти, а хто залишитися. Моя мета – спробувати разом із молодими людьми, яким хочеться, яким цікаво, які вже знають або ще навчаються, створити систему, що менше наражатиметься на ризики корупції та зловживань.

Переконливий аргумент: за корупційні дії правоохоронця чекає не звільнення, а позбавлення волі. Тож ініціатори реформи сподіваються, що ці правопорушення стануть поодинокими, а не системною проблемою. Не менш важлива гідна зар-

платня. Спочатку в МВС анонсували зарплату на рівні 6–8 тисяч гривень, але через інфляцію вирішили підвищити до 8–10 тисяч.

– Унаслідок економії та оптимізації фонд міністерства давав можливість збільшити зарплату кожному правоохоронцю на 100 гривень. І ми запитали багатьох: чи відчуєте ви таке «покращення», будете вдячними державі? Очевидно, що ні. Тоді ми вирішили, що акумулюємо кошти на гідну зарплату департаменту патрульної служби. А на наступній фазі реформи підвищимо грошове забезпечення в іншому підрозділі й так далі, – розповідає Ека Згуладзе.

Щодо потрібних для успішної реформи всього відомства законодавчих змін, то посадовець вважає, що слід на різних політичних рівнях опитати, як країна бачить державну політику в сфері кримінального процесу. Нині вже працює новий КПК та закон про прокуратуру, але не зрозуміло, якою буде конфігурація та функції Антикорупційного бюро й Державного бюро розслідування. Обов'язково треба змінити профільний закон про міліцію.

– Законодавство інколи затримує, заплутує, різні акти часто не узгоджені, але ми не боїмося цієї реальності, сприймаємо її, як вона є. Зазвичай практика гірша за ситуацію де-юре. І тому акцент – на зміні фактичної ситуації. Новобранців хочу вчити: як шукати золоту середину,

Екатерина ЗГУЛАДЗЕ-ГЛУКСМАНН народилася в Тбілісі 1978 року. У 1992 році дістала стипендію за програмою *Freedom Support Act* й протягом року навчалася в школі в штаті Оклахома, США. Продовжила навчання в Тбіліському державному університеті на факультеті міжнародної журналістики. Після закінчення університету працювала перекладачем у міжнародних організаціях.

У 2004–2005 роках працювала в грузинському відділенні американського урядового агентства *Millenium Challenge Corporation* організації «Виклики тисячоліття – Грузія».

З 2005-го по 2012 рік – заступник міністра внутрішніх справ Грузії. Успішно займалася реформою поліції.

З 20 вересня по 25 жовтня 2012 року виконувала обов'язки міністра поліції і громадського порядку Грузії.

13 грудня 2014 року указом Президента України Петра Порошенка здобула громадянство України. 17 грудня того самого року на засіданні уряду призначена першим заступником міністра внутрішніх справ.

як бути справедливим і законним, як бути хорошою людиною і хорошим поліцейським. Тоді все вийде.

– **А після заняття всі виходять у «курилку» й діляться історіями про начальників на дорогах авто, котрі регулярно «стрижуть» бізнес.**

– Такі узагальнення нікому не допомагають. Здебільшого це правда, але найстрашніше, що може статися, – це апатія, апоріорі недовіра до будь-яких кроків влади. Трагедія Росії не тільки в Путіні, а й у цьому стані суспільства. І я дуже боюся цього в нас, бо апатія вбиває країну, її прогресивну частину. Навіть якщо сумніваємося, з середини знаємо, як це складно, – якщо не знайдемо в собі сили не тільки боротися, а й показувати іншим, що потрібно й можливо міняти систему, – тоді не починаймо реформу. Бо це витрачена енергія і розчарування. А ми спробуємо, докладемо всіх зусиль і працюватимемо 20 годин на день, – обіцяє перший заступник міністра внутрішніх справ.

Далі розповідає, як складно було провести конкурс із 30 тисячами кандидатів, щоб не допустити найменших можливостей для корупції. Про відбір інструкторів, нову методику навчання, вплив наявної системи, коли в сусідній навчальній аудиторії старі підходи. До речі, на посади викладачів також був оголошений конкурс за допомогою міжнародного фонду «Ренесанс» і ОБСЄ. А методику навчання розробляла група тренерів. Кожна лекція не академічна – має в собі практичне завдання та рольові ігри. Серед нових дисциплін: права людини, боротьба з корупцією, запобігання злочинам, етика, робота з населенням.

– Ми вчимо, що таке корупція за законом, чим вона є в повсякденному житті, намагаємося дати нову дефініцію корупції, до якої всі присто-

сувалися й перестали сприймати як проблему, – пояснює Ека Згуладзе.

Як нова служба слідуватиме за ситуацією на дорогах, поки що розповідає тільки в загальних рисах: не хоче обговорювати ще «сірі» законодавчі ініціативи – новий проект про поліцію та зміни Кодексу України про адміністративні правопорушення, які враховуватимуть нові функції патрульної служби.

– Якщо нині ДАІ не затримує злочинця, то головна зміна, яку привнесе патрульний на вулицях, – він ніколи не зможе сказати: «Це не моя справа». Розбиратиметься з маленькими й великими хуліганями, рекетом, незаконною торгівлею, знімає кота з дерева. Звісно, усе процесуально завершити він не зможе. Тому викликати профільного спеціаліста та передаватиме йому справу, – каже Ека Згуладзе.

– **Як ставитися до повідомлень громадян про порушників, приміром, водій зафіксував на реєстратор порушення Правил дорожнього руху іншою машиною або жителі будинку повідомили про паркування авто прямо на пішохідному переході. Чи братимете цю інформацію до уваги?**

– Повідомлення про порушення тільки підтримуватимемо. І громадяни, і державні службовці, зокрема органів внутрішніх справ, підкоряються правилам. Зверніть увагу, я не кажу що вони законослухняні. Тому нам важливо змінити ці правила. Самоорганізація після Майдану – це той капітал, яким треба скористатися. У розвинених країнах, а Україна такою є, участь громадян у безпеці свого міста – важливий елемент, і ми його всіляко підтримуватимемо, – зазначає перший заступник міністра.

За її оцінками, створити в містах-мільйонниках нову патрульну

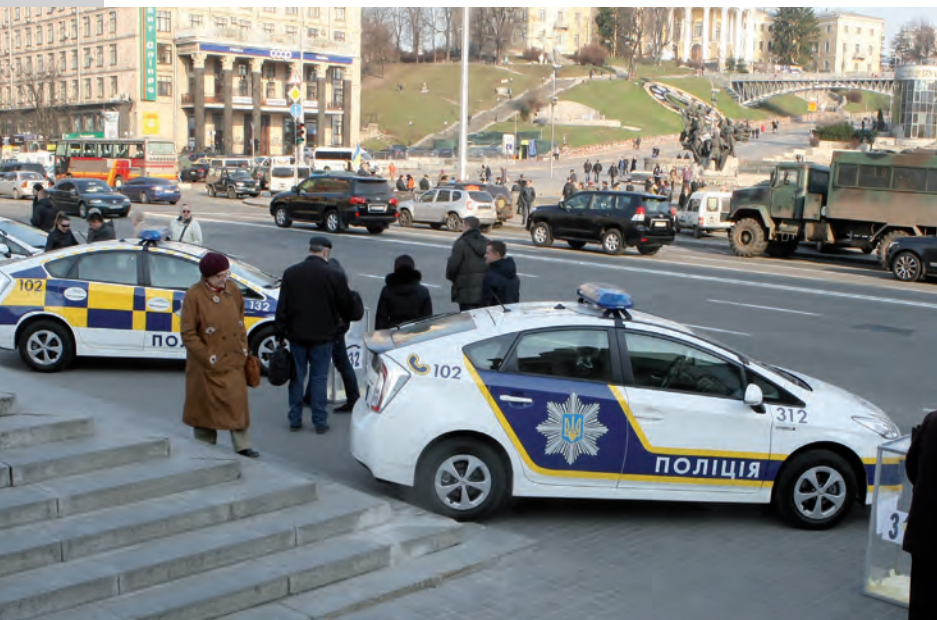
службу вдасться навіть раніше, ніж до кінця року. Поширення проекту стримує дефіцит таких кадрів, котрі забезпечили б однакову якість реформи і в столиці, і в регіонах.

– Насамкінець хочу сказати, що, може, мене й сприймають як партізану всередині системи, але ми з міністром внутрішніх справ Арсеном Аваковим однієї думки про реформу. Є частина моїх колег у МВС, яким цікаво. Але вони не повинні довіряти моїм словам. Маємо показати правоохоронцям, що наші зміни – не бутафорія, вони на краще. Не лінуватися й пояснювати, бо дистанціювання й скептичне ставлення до реформи є й через недостатню інформацію. Коли матимемо результат, продемонструємо на прикладі. Я вірю в силу успішного досвіду. Його і громадяни підтримають, і колеги з інших підрозділів підуть нашим шляхом.

Розмову вів Олексій СИЦУК.

Функції працівника нової служби:

- патрулює визначену територію (пішки, на патрульному автомобілі або на інших транспортних засобах), забезпечує охорону громадського порядку та безпеку громадян;
- надає інформацію пішоходам та водіям транспортних засобів;
- перевіряє та фіксує будь-які порушення законодавства, випишує штрафи;
- приймає та передає інформацію по радіо, реагує на правопорушення, виїжджає на місце події, вивчає скарги громадян;
- реагує на виклики щодо побутових правопорушень (проявів домашнього насильства тощо);
- надає невідкладну допомогу потерпілим від суспільно небезпечних діянь, нещасних випадків, особам з обмеженими фізичними можливостями та особам, які втратили можливість самостійно пересуватися;
- забезпечує безпеку дорожнього руху, регулює дорожній рух;
- зупиняє дорожньо-транспортні засоби, перевіряє посвідчення водія та інші необхідні документи, проводить візуальний огляд у разі підозри щодо вчинення правопорушення;
- організовує заходи безпеки на місці ДТП, складає необхідні документи, надає першу допомогу учасникам ДТП;
- здійснює оперативно-розшукові заходи та слідчі дії з метою виявлення й запобігання злочинів та інших правопорушень;
- сприяє розслідуванню справ щодо вчинених злочинів у межах компетенції департаменту.

Новий дизайн патрульних автомобілів обраний шляхом голосування громадян

Фото Миколи БіЛОКОПИТОВА.

